TEGV EVDE Çocuk Dergisi
Sayı: 3 • Kasım 2020
Ücretsiz

TEGV EVDE 3

Dünya Çocuk Hakları Günü Kutlu Olsun!

Haklarımızı Öğreniyoruz

Hayvan Karakterlerimizle Tanış

Allianz Motto Hareket Kartları ile Hareket Zamanı

TÜRKİYE EĞİTİM GÖNÜLLÜLERİ VAKFI

Inco Education Accelerator, Google.org desteği; Allianz ve Masalperest katkıları ile hazırlanmıştır.

SEVGİLİ ÇOCUKLAR!

TEGV Evde Dergisi'nin 20 Kasım Dünya Çocuk Hakları Günü özel sayısına hoş geldiniz!

Derginin bu sayısında, bütün çocuklar için "Ayrımcılık, Barış, Çocuk Hakları, Ekoloji, İnsan Hakları ve Demokrasi ve Toplumsal Cinsiyet" konularını ele aldık. İçindeki oyunları okulda, evde, arkadaşlarınla sevdiklerinle birlikte ya da tek başına boş zamanlarında oynayabilirsin. Bu dergide farklı hayvan karakterleriyle değişik oyunlarla yakından tanışacaksın. Onlar da seninle tanışmak için heyecanla bekliyorlar.

Tıpkı gerçek hayattaki gibi, dergideki bütün oyunlarda; hayvan karakterlerinin sorunlarının tek doğru bir cevabı yoktur. Sorunların çözümü, karakterlerin yaşadıkları durumlara, konulara ve senin görüşlerine göre değişebilir. Karakterlerin sorunlarını çözerken ve her oyundaki sorulara cevap ararken hayvan karakterlerinin durumunu düşün ve kendine göre bir çözüm bul. Bulduğun çözümler ve cevapları sonra sevdiklerinle bol bol paylaşabilirsin. Onların farklı fikirlerini beraber tartış, kendince değerlendir. Sorunlar paylaşınca çözümler kolaylaşır.

Hepimizin farklı ve benzer yönlerini daha iyi görmek, haklarımızı anlamak, haksız davranışları sorgulamak, birbirimizi dinlemek, empati kurmak, ortak sorunlarımızı daha iyi çözebilmek, bütün canlılar ve insanlarla birlikte biricik dünyamızı daha iyi paylaşmak için nasıl adım atacağımızı, hayvan karakterleriyle bu dergide bol bol hayal etmeni dileriz.

Kitaptaki tüm etkinlikler için renkli kuru kalemlere ihtiyacın olacak; bunları yanında bulundurmayı unutma!

İyi eğlenceler

HAYVAN KARAKTERLERİNİN KISA YAŞAM ÖYKÜLERİ

Hayvan karakterlerini daha yakından tanımak için aşağıdaki öykülerini oku

1. MERVE MİRKET:. Kısa kıllı kemirgendir. Grupla yaşar ve küçük kemirgenleri avlar. Çölde kum altında yuva kazar. Gelenlere karşı iki ayak üstünde nöbet tutar.

2. ZEREN ZÜRAFA: Dünyanın en uzun boylu memeli hayvanıdır. Kıllıdır. Kalabalık gruplarda yaşar. Hızlı koşar.

3. KAZIM KİRPİ: Tek başına yaşar. En çok 30 cm uzunluğundadır. Dikenleriyle kendini korur. Gece ortaya çıkar. Ağaç, sebze, böcek yer. Yuvasını ağaç köklerinde kurar.

4. ORAL ORANGUTAN: Uzun kürklüdür. Ağaca tırmanmayı sever. Yaprak, böcek, yemiş yer. Ailesiyle yaşar. Dallardan yuva yapar.

5. SUNA SAMUR: Dağ ormanında su kenarlarında yaşar. Kalın kürklü kemirgendir. Ağaçla beslenir. Suda ağaçlardan set yaparak yuva yapar. Kalın kuyruğu ile kendini korur. Küçük ailede yaşar.

6. BURAK BAYKUŞ: Gece yaşar. Ailesiyle avlar. Ağaç kovuğunda yuva kurar. Bilgin yüzlüdür. Gece çok iyi görür. Yırtıcıdır. Kemirgenleri yer.

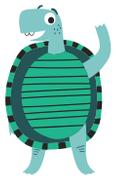

7. KEREM KAPLUMBAĞA: Ailesi çok eski. Küçük canlılar ve bitki yer. Suda ya da karada yaşar. Kalın kabuğu onu korur. Tehlikede içine saklanır.

8. VAHİT VAŞAK: Kısa tüylü, keskin gözlü, büyük kedidir. Dağ ormanlarında yaşar. Yalnız ya da küçük gruplarda gezer. Tırmanır ve yüzer. Kuş, kemirgenler, bazen geyik yer. Hızlı koşar.

.

9. PELİN PELİKAN: Kaşıklı, uzun bacaklı bir kuştur. Balık yer. Torbalı gagasında balığı taşır. Ayakları yüzgeçlidir. Yüzer ve yürür. Büyük grupta yaşar. Gündüz gezer. Uçarak, otlar arasında saklanarak kendini korur.

10. METE MARMOT: Yer altında yuva yapar. Grupla birlikte yaşar. Ot, küçük kemirgenleri yer. Hava sicaksa gece yaşar. Soğuksa kış uykusuna yatar.

11. LALE LORİS: Uzun kıllıdır. Tedbirlidir. Ağaca tutunarak çok yavaş, ters yürür. Küçük böcekler, kemirgenler, meyve yer. Yağmur ormanlarında yaşar.

12. YELDA YENGEÇ: 8–10 ayaklıdır. Kıskaçlarıyla korunur ve avlar. Kabuğunu değiştirir. Yan yürür, tuzlu, tatlı sularda yaşar. Kumlu, çamurlu yerlerde yuva kurar. Deniz canlıları yer.

HAYVAN KARAKTERLERİ BİRBİRLERİYLE TANIŞIYOR

Hayvan karakterlerinden bazıları şimdiden çok yakın arkadaş olmuş. Aşağıdaki her cümle farklı bir hayvan karakterine ait ve yakın bir arkadaşının bir özelliğinden bahsediyor. Hayvan resimleri ve isimlerinin bulunduğu sayfaya bak, sonra aşağıdaki cümlelerde konuşan karakterleri bul. Bulduğun her karakterin adını Konuşan Kim? kutucuğuna yaz. Sonra söz ettiği arkadaşını da resimlerden bul, adını Arkadaşı Kim? kutucuğuna yaz.

Unutma! Her konuşan hayvanı için birden fazla karakter seçeneğin olabilir.

ÖRNEK:

	KONUŞAN KİM?	ARKADAŞI KİM?
Senin gibi ağızımda bütün bir balık tutamam	Burak Baykuş	Pelin Pelikan
Su altında yuva yapamam		
O kadar hızlı hareket edemem		
Sadece üzerimdeki kıllarla kendimi savunamam		
Dişlerimle ağaç kesemem		

SORULAR

? Bütün hayvanlar aynı özellikte olsaydı ne olurdu?

.....

? Kendinden farklı birileriyle iletişim kurmak zor mu? Kolay mı?

.....

TAKIM RENGİ

Altı hayvan karakteri, bu sefer güçlü bir takım kurmak istiyor. Takımın rengi belli olsun istiyorlar. Bir renk seçmelerine destek olmak ister misin? Hayvan karakterlerinin farklı ve ortak özelliklerini düşünerek aşağıdaki listeye isimlerini ve sevdikleri rengi yaz. Bunun için karakter isim ve resimlerinin bulunduğu sayfaya bakabilirsin.

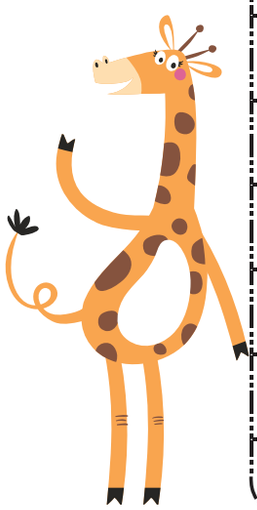

	KARAKTER KİM?	SEVDİĞİ RENK ?
1		
2		
3		
4		
5		
6		

RENK ÇEKİLİŞİ

Her hayvan karakterinin ismini ve sevdiği rengi küçük kâğıtlara yaz. Sonra bir kutu veya torbanın içine kâğıtları at. İçindekileri karıştır ve içinden tek bir kâğıt seç. Seçimi arkadaşlarına da yaptırabilirsin. Çekiliş sonrası çıkacak olan rengi aşağıdaki " Takımın Rengi " isimli" kutuda boya veya yaz.

TAKIM RENGİ

SORULAR

? Hayvan karakterlerinin hangi özellikleri renk seçimini etkiledi?

.....

? Hangi özelliklere göre arkadaş seçersin?

.....

ZOR DURUM

Karakterlerimiz her yakın arkadaş gibi zor duruma düşen dostlarının yardımına koşarlar. Zeren Zürafanın karşılaştığı zor durumu anlatan aşağıdaki öyküyü oku.

ÖYKÜ

Zeren Zürafa, arkadaşı Suna Samur'un evine gitmeye karar vermiş. Ama Suna Samur'un evi suyun altında. Zeren Zürafa, arkadaşının evine ulaşmaya çalışırken, aniden kendini boyundan derin sularda bulmuş. Ne iyi ki Suma Samur, dev zürafa arkadaşını daha uzaktan görmüş. Hemen Zeren Zürafa arkadaşı derin sudan çıksın diye suyun altında, ağaç dallarını üst üste yığıp merdiven yapmış. Zeren Zürafa, Suna Samur'un daldan merdivenine tırmanarak su yüzeyine çıkmış. Kıyıdan arkadaşına, "Bir daha ki sefer karadan seni seyrederim. Beni kurtardığın için çoook teşekkürler. Boyum uzun, ama su da derinmiş." diye eklemiş

Aşağıda Zeren Zürafa ve Suna Samur'un yaşadıklarını gösteren iki resim karesi bulacaksın. Soldaki resim, "Zürafa'nın Zor Durumu", sağdaki resim "Zürafa'nın durumunun çözüldüğü anı" gösteriyor. Bu kutulara uygun resim başlıkları yaz.

ZOR DURUM RESİM BAŞLIĞI

DURUM ÇÖZÜLÜNCE RESİM BAŞLIĞI

SORULAR!

? Sence Zeren Zürafa zor durumdan kurtulduğunda neler hissetmiştir?

? Sence arkadaşı zor durumdan onu kurtardığında neler hissetmiştir?

? Zeren Zürafa yerine sen zor durumda olsaydın neler hissederdin?

ZOR DURUM - DOSTÇA ÇÖZÜM

Zeren Zürafa'nın Zor Durumu öyküsünde onun başından geçtiği olaydan farklı bir olayı da sen hayal et. Başka bir hayvan karakterin başından geçmiş bir olay olsun. Bu olayın öyküsü nasıl olurdu sence? Yeni öyküyü iki karede resimle göster. Önce zor durumu çiz. Sonra bir arkadaşı yardımıyla karakterin kurtulduğu anı çiz.

SORUNUN RESMİ

Suna Samur'u kovan karakterin resmin çiz, adını yaz.

ÇÖZÜMÜN RESMİ

Olayı izleyen karakterin resmini çiz, adını yaz.

SORULAR!

? Öyküde zor duruma düşen hayvan karakterin tek başına sorunu çözemediğinde neler hissetti sence? Üzgün mü? Mutsuz mu? Şaşkın mı?

? Zor durumdan seni kurtaran bir arkadaş olsa ne hissedersin? Mutlu mu? Coşkulu mu? Sevinçli mi?

? Sorunlar birlikte daha kolay çözülebilir mi?

ZEREN ZÜRAFA HAKLI MI?

ÖYKÜ

Zeren Zürafa, Suna Samur'un başından geçen olaydan sonra kendi haklarını merak etmeye başlamış. Kazım Kirpi'yle ormanda karşılaşmış. "Haklarımı nasıl öğrenebilirim?" diye ona sormuş. "Ben toprak bilirim" demiş Kazım Kirpi. Merve Mirket'e sormuş. 'Hakkkk neymiş? Hakkkkla-rımı kooorurum" diye yanıtlamış o da! Oral Orangutan'a sormuş. Yaşlı maymun elindeki sopayla ağaç kovuğundan tohum çekmeye devam etmiş. Zeren Zürafa'ya dönüp; "Bilmiyor musun?" diye sormuş, "Bende bilmiyorum" demiş. "Ammma, bilecek biri varsa onu bilirim" demiş. Zürafa peşini bırakmadı. "Evet O kimmiş?" diye ısrar etmiş. Orangutan düşün-müş, birden ağzındaki tohumu atmış ve "Burak Baykuş'a sor" demiş.

Zeren Zürafa o gece uyumamış. Burak Baykuş'un yaşadığı ağacın yanına gitmiş. Kuşun başında uyanmasını beklemiş ve gözlerini açar açmaz ona: "ben haklarımı nasıl öğrenirim" Biliyor musun?" diye sormuş. Baykuş derin uykudan uyanınca koca gözlerini zor açmış. Rüyası param parça olmuş. Hafif kızgınmış, tüyleri kabarmış. "Tabi iki var! Ne sandın? Orman mı burası? Sana liste yollarım." diyerek kanatla-rını açıp kovuğundan yavaş yavaş süzülerek gecenin karanlıklarında kaybolmuş. Ertesi gün, Burak Baykuş pençeleriyle taşıdığı ağaç kabu-ğundan yapılmış bir yazı rulosunu Zeren Zürafa'nın bahçesine hava-dan uçarak bırakmış. Zeren Zürafa dostu Suna Samur'u çağırmış. O da sivri dişleriyle ruloyu açmış. Gelen ruloyu okumuşlar. Ne yazıyormuş? Merak ettin mi? Karşı sayfadaki ruloya bak.

HAYVAN HAKLARI

Ruloyu görünce Zeren Zürafa çok şaşırmış. "Ne kadar çok hakkım varmış!" demiş. Bunlar bütün hayvan dostlarım için geçerli mi? diye merak etmiş.

Sana göre bütün hayvan karakterlerimizin iyi yaşayabilmeleri için Haklar Listesinde önemli üç maddeyi seç ve işaretle.

HAYVAN HAKLARI LİSTESİ

- [ ] Oyun oynama
- [ ] Dinlenme
- [ ] Kendine göre yuva
- [ ] Beslenme
- [ ] Konuşma
- [ ] Söz alma
- [ ] Korunma
- [ ] Aile
- [ ] Yakınlarıyla yaşama
- [ ] Güvende olma
- [ ] Şiddetten korunma
- [ ] Hastaysa bakılma
- [ ] İyileştirilme
- [ ] Sağlıklı çevre
- [ ] Farklı türlerle yaşama
- [ ] Sevgi
- [ ] Farklılığına saygı
- [ ] Bilgi, öğrenme
- [ ] Özel yaşam

? İnsan hakları, hayvan haklarından farklı mı? Neden?

ARTIK KARAR VERİYORUZ! HAKLARI SEÇELİM

Zeren Zürafa artık haklarını biraz öğrenmiş. Ama biraz da kafası karışmış. Şimdi size soruyor. "Çocuklar! Büyüklerden ne isteyelim?" İstediği birçok şeyi listeye yazmış. Hangisi ihtiyaç? Hangisi hak? Emin değilmiş. Ona yardım edelim. Aşağıdaki karışık kelimelerden hangisi hak? Hak olanları mavi kalemle daire içine alıp işaretle. İhtiyaç olanları kırmızı kalemle belirle.

Spor Alanı
Güzel Müzik
Hayal Kurmak
Konuşmak
Arkadaş
Oyun
Güven
Özgür Olma
Rap
Bilgiye Ulaşmak
Kitap Okuma
Sanat
Paylaşma
Koşmak
Su
Eğlence
Mutluluk
Dinlenme
Korunma
Ağaç
Öğrenme
Saygı
Sevgi
Isınma
Güzel Yiyecekler
Renkli Yuva
Eşit Olma
Farklılık
Tatil
Temiz Ev
Resim Yapmak
Güçlü Olma
Doğa
Akıllı Cep Telefonu

Bu listeden önemli saydığın 10 sözcük seç. Bu sözcüklerden haklarla ilgili bir rap şarkısını aşağıdaki boş kutuya yaz. En sevdiğin hayvan karakterin haklarını da düşün ve rap şarkısını onun için yaz. Rap şarkınızı her yerde söyle. Paylaş.

RAP ÖRNEĞİ

Sesimi duy. Bana bak!
Dur! Dinle! Elimi çak!
Vahit'i Koru,
Vaşak O Vaşak!

? Haklarla ilgili rap şarkısı yazmak kolay mı? Zor mu?

.....

.....

.....

HAYAL KURMAKTA EŞİTİZ

Zeren Zürafa her şeye çok meraklıymış. Uzun boyuna rağmen dünyayı çok daha yüksekler-den görmeyi hayal ediyormuş. Bir gün hayalini gerçekleştirmek için dağa tırmanmaya karar vermiş. Vahit Vaşak ona "Yok oralara çıkamazsın. Sen düzlük hayvanısın. Benim gibi dağ hayvanı değilsin. Nasıl oralara çıkarsın?" demiş. Ama Zeren Zürafa hayalinden vaz geçmemiş. "Benim vaşaktan ne farkım var?" demiş kendi kendine. Ve bir gün dağa tırmanmaya başlamış. Yol dikleşmiş. Sonra daha da dikleşmiş. Zürafa durmuş. Bir yere tutunamamış ve aşağa kay-maya başlamış. Sonunda dağın eteklerine kadar tepe taklak yuvarlanmış. İyi ki yer yosunluy-muş. Sadece burnunu biraz ezmiş. "Bir daha ne yapsam? Oralara nasıl çıksam" diye bütün arkadaşlarına sormuş. Zeren Zürafa'nın hayalini gerçekleştirmesi için arkadaşları hep birlikte fikir paylaşarak Zeren Zürafa'yı dağın tepesine çıkaracak bir çözüm bulmuşlar. İşte....bakın!

ZEREN ZÜRAFA'NIN HAYALİ

HAYALİ GERÇEKLEŞİYOR

SORULAR

? Vahit Vaşak, Zeren Zürafa için "Yapamazsın" dediğinde, Zeren Zürafa neler hissetmiştir?

.....

? Bu hayal, Zeren Zürafa'nın değil de Vahit Vaşak'ın hayali olsaydı, daha kolay gerçekleşir miydi?

.....

? Sence Zeren Zürafa'ya göre bu hayal neden önemli?

.....

ZOR HAYALİM

Şimdi, sevdiğin başka bir hayvan karakter için zor bir hayal seç. Belki senin hayalin olabilir. Hayvan karakterinin zor hayalini gerçekleştirmesi için farklı bir çözüm ara. Diğer karakterler çözüm bulmasına destek olabilirler mi? Karakterin hayalini aşağıdaki " Zor Hayalim" başlığının altındaki kutuya, çözmek için de "Çözüm İçin İhtiyacım Olan Şeyler" başlıklı kutuya çiz.

ZOR HAYALİM	ÇÖZÜM İÇİN İHTİYACIM OLAN ŞEYLER

SORULAR

? Bir sorunu hayal kurarak çözdüğünde nasıl hissedersin?

.....

? Sence hayal kurarken kız veya oğlan olmak fark eder mi?

.....

? Zor görünen şeyleri hep birlikte çözerken eşit miyiz?

.....

TEGV Kütüphanesi

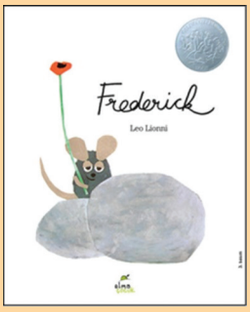

COTTURUK DEFTERLERİ

Canı çok sıkılan Maya, bir gün can sıkıntısı üzerine düşünüp ona "Cotturuk" adını takar. Ve arkadaşları ile birlikte içinde bulundukları cotturuktan kurtulmanın yöntemleri üzerine yazmaya başlarlar. Bir sivrisinek, tozbezi, çaydanlık, eski model bir telefon, bir demet maydanoz ve hatta çiğnenmiş bir sakızın bile eğlenceli bir hikâyesi olabilir!

Hıttırık soruların hıttırık cevaplarını merak ediyorsanız, kitabı TEGV kütüphanesinde ya da Okuma Adası kitaplığında bulabilirsiniz.

FREDERICK

Kışa hazırlık yapan tarla fareleri harıl harıl çalışırken Frederick arkadaşlarının aksine öylece oturmaktadır. Hepsi kış için yiyecek toplarken, Frederick ise sadece gözlerini kapatıp kış için kelimeleri, güneşi ve renkleri topladığını söylemektedir.

Peki kara kış geldiğinde bunlar işe yarayacak mıdır? Sürprizli ve şairane bir sonla hepimizin yüzünü güldüren bu kitabı kaçırmayın! Bu da Okuma Adası.

MASAL PEREST

Oyun ve etkinliklerimizle çok eğlendiğinizi duyuyoruz ve bu bizi çok mutlu ediyor. Bu hafta çarpma işlemini bir oyunla birleştirmeye ne dersiniz? Kuralımız çok basit; her çarpma işlemini, doğru sonuç ile çizgi çizerek birleştireceğiz. Tek dikkat etmemiz gereken ise; hiçbir çizgi birbiriyle temas etmeyecek. Hadi bakalım çarpma sevenler oyunumuza...

OYUN ZAMANI

Çarpma oyunumuzu sevdiyseniz bu ve bunun gibi birçok akıl ve zeka oyununu muhteşem bir aile öyküsünün içinde bulabileceğiniz ''İplik Ailesi'' zeka oyunları serimizi mutlaka okumalısınız. Bakalım oradaki oyunları da çözebilecek misiniz?

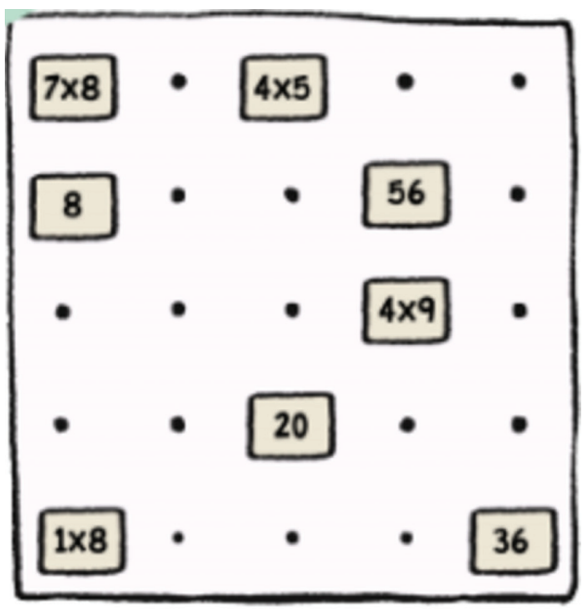

Hulahop Dansı

Hazırlık

- Hulahop
- Süre tutmak için bir kronometre ya da saat

Güvenlik

- Çarpıp düşürülebilecek kırılgan objeleri oyun alanından uzaklaştırın.

Açıklama

- Aile bireyleri el ele tutuşarak daire oluştururlar.
- Oyuna başlayacak kişi belirlenir.
- Oyuna başlayan kişiden itibaren aile bireyleri birbirlerinin elini bırakmadan hulahopun içinden geçmeye çalışırlar.
- Hulahop oyuna başlayan kişiye geldiğinde oyun sona erer.
- Süre tutularak birçok kez denenir ve en iyi derece yapılmaya çalışılır.

Uygulama Önerileri

- Oyun iki takım oluşturularak oynanabilir.

** Allianz Motto Hareket, Allianz Türkiye'nin kurumsal sosyal sorumluluk programıdır.*

Maraş Dondurmacısı

Hazırlık

- Çizgi oluşturmaya yarayacak ip
- Tencere, kova veya küçük leğen
- Yumuşak top

Güvenlik

- Çarpıp düşürülebilecek kırılgan objeleri oyun alanından uzaklaştırın.

Açıklama

- Oyun alanının bir kenarına atış çizgisi, uygun görülen belli bir uzaklığa da yakalama çizgisi oluşturun.
- Aile bireylerini iki takıma ayırın ve birer yakalayıcı belirleyin.
- Takımlarda birer top, yakalayıcılarda birer tencere, kova veya küçük leğen olmalıdır.
- Yakalayıcılar yakalama çizgisinde durur ve atılan topu tencere ile yakalamaya çalışır.
- Yakalanan her top için bir puan kazanılır.
- Top her yakalandığında yakalayıcı değişir.
- Yakalanamayan topları, topu atan aile bireyi alıp sıradakine verir.
- En çok puan alan takım kazanır.

Uygulama Önerileri

- Topların yerde sektikten sonra yakalanması beklenebilir.
- En kısa sürede en çok top toplayan takımın kazanması amaçlanabilir.

** Allianz Motto Hareket, Allianz Türkiye'nin kurumsal sosyal sorumluluk programıdır.*